

Warszawa, 21-08-2023 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

V.7010.100.2023.ETP

Pani

Katarzyna Sójka

Minister Zdrowia

via ePUAP

Szanowna Pani Minister,

zapoznałem się w ostatnim czasie z danymi zawartymi w raporcie Narodowego Funduszu Zdrowia¹ na temat porodów i opieki okołoporodowej w zakresie dostępu pacjentek do znieczuleń podczas porodów.

Jak wynika z przekazanych przez Fundusz danych, w ponad połowie funkcjonujących na terenie kraju porodówek nie wykonano w 2022 r. ani jednego znieczulenia zewnątrzoponowego w trakcie porodów. W kolejnych kilkudziesięciu liczbą wykonanych znieczuleń była znikoma (po kilka). W skali kraju odsetek porodów ze znieczuleniem stanowi zaledwie 14%. Ponadto analiza danych z poziomu województw wskazuje na znaczące terytorialne zróżnicowanie dostępu do omawianego świadczenia. W niektórych województwach jest ono faktycznie dostępne wyłącznie w największym ośrodku miejskim (Szczecin w woj. zachodniopomorskim, Lublin w woj. lubelskim, Rzeszów w woj. podkarpackim). O ile w niektórych województwach jego ogólna dostępność jest zauważalna (kilkadziesiąt procent porodów ze znieczuleniem), o tyle w innych pozostaje ono w zasadzie w ogóle niedostępne – szczególnym przypadkiem jest tu województwo wielkopolskie, w którym jedynie 0,2% porodów (!) odbyło się ze znieczuleniem.

¹ Zob. <https://shorturl.at/sAZ09> [dostęp: 9.08.2023 r.].

Narodowy Fundusz Zdrowia refunduje powyższą procedurę. W świetle przedstawionych danych prawne zagwarantowanie przez Narodowy Fundusz Zdrowia jako płatnika możliwości skorzystania z określonego świadczenia, w sytuacji braku realnych możliwości jego uzyskania w wielu szpitalach, może mieć charakter pozorny. Udostępnione przez Narodowy Fundusz Zdrowia dane statystyczne potwierdzają istnienie znacznych nierówności w tym zakresie oraz faktyczny brak dostępu większości kobiet do znieczulenia farmakologicznego.

Brak faktycznej możliwości podania znieczulenia, gdy jest ono prawnie gwarantowane, może świadczyć też o naruszeniu praw pacjenta do poszanowania godności i intymności oraz leczenia bólu (zob. art. 20 ust. 1, art. 20a ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta; t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1545) oraz prawa do świadczeń zdrowotnych odpowiadających wymaganiom aktualnej wiedzy medycznej (art. 6 ust. 1 ww. ustawy). Prawo pacjenta do łagodzenia bólu jest bowiem nierozzerwalnie związane z jego poczuciem godności jako człowieka. Z kolei o spełnieniu prawa do świadczeń zdrowotnych odpowiadających wymaganiom aktualnej wiedzy medycznej można mówić wtedy, gdy pacjent ma realną możliwość skorzystania z nowoczesnego, uznanego przez naukę i praktykowanego świadczenia zdrowotnego. Dodajmy, że zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1324) rodząca ma prawo do łagodzenia bólu porodowego.

Pragnę zauważyć, że kwestia dostępu do znieczulenia w trakcie porodu była już przedmiotem korespondencji prowadzonej przez Rzecznika Praw Obywatelskich z ówczesnym Ministrem Zdrowia². W odpowiedzi Rzecznik uzyskał zapewnienie, że Ministerstwo Zdrowia dokłada wszelkich starań, aby każda rodząca miała możliwość skorzystania z wybranej przez siebie metody łagodzenia bólu porodowego, jeżeli nie występują do jej stosowania przeciwwskazania medyczne³.

Wobec powyższego, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1058), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o wyrażenie stanowiska w podnoszonej sprawie, a także o informację o planach i działaniach Ministerstwa Zdrowia w zakresie poprawy dostępu pacjentek do znieczulenia podczas porodu.

Z wyrazami szacunku

² Pismo z dnia 25.04.2017 r., V.7010.70.2016.EO.

³ Pismo z dnia 26.05.2017 r., MDP.073.21.2017.JK.

Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
/-podpisano elektronicznie/